

ת"פ 55724/10/10 - מדינת ישראל נגד מפעת - עבודות ציבוריות בע"מ, חיים דבי, זמיר דבי, מפעת 1965 (1987) בע"מ, שמואל ולנסי, שמשון שבת, ברוך ינקו, בנימין כהן, רועי דבי, בני דבי

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 55724-10-10 מדינת ישראל נ' מפעת - עבודות ציבוריות בע"מ ואח'
תיק חיצוני: תיק עזר

בפני	כב' השופטת דבורה עטר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. מפעת - עבודות ציבוריות בע"מ 2. חיים דבי 3. זמיר דבי 4. מפעת 1965 (1987) בע"מ 5. שמואל ולנסי 6. שמשון שבת 8. ברוך ינקו 9. בנימין כהן 10. רועי דבי 11. בני דבי

החלטה

1. בפני בקשת ההגנה להורות על ביטול כתב האישום, מחמת הגנה מן הצדק. לחלופין, לאפשר להגנה לזמן לעדות בשנית, חלק מעדי התביעה.
2. כתב האישום המתוקן, אשר הוגש נגד הנאשמים, מייחס להם ביצוע עבירות של הפעלת תחנת מעבר לפסולת ללא התשתיות והדרישות הקבועות בדין, גרימת זיהום אוויר חזק ובלתי סביר וריח חזק ובלתי סביר, אי נקיטת אמצעים למניעת זיהום אוויר וריח בלתי סבירים מתחנת מעבר לפסולת, ולכלוך רשות הרבים והשלכת פסולת ופסולת בניין ברשות הרבים.
3. בנוסף מייחס לנאשמים 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 ו- 11, ביצוע עבירה של עיסוק ללא רישיון או היתר זמני ובאשר לנאשמים 1-3 ו- 6, ביצוע עבירה של הפרה ו/או אי קיום תנאים שהותנו ברישיון העסק.
3. במסגרת פרשת התביעה, העידה הגב' נטע עשהאל (להלן: "העדה"), מי ששימשה בעת הרלוונטית כמרכזת פסולת בניה. במהלך עדותה עלה כי נטלה חלק, בעת הרלוונטית, בסיוורים בתחנת עמוד 1

המעבר נשוא כתב האישום ואולם מלכתחילה, הועברו לידי ההגנה, במסגרת חומר החקירה, רק חלק מדו"חות הסיוור שערכה.

עדוּתה של העדה הופסקה על מנת לאפשר עריכת בדיקה מטעמה באשר לקיומם של מסמכים נוספים מעבר לאלה שבאו לידי ביטוי בחומר החקירה שהועבר להגנה. בירור העלה כי אכן אותרו חמישה מסמכים כאמור אשר זכרם לא בא בחומר החקירה (ת/54) (להלן: "המסמכים").

4. בעקבות כך טענו ב"כ הנאשמים, כי היה על המאשימה לגלות את כלל דו"חות הסיוור הרלוונטיים, כחלק מחומר החקירה שהועבר לעיונם. עוד לדבריהם, היה באיתור המסמכים כדי להצביע על דרך התנהלותה של המאשימה, על פיה, לא הועבר לידיעת הנאשמים דו"חות הנוגעים לסיוורים בהם לא נמצאו כל ממצאים לחובתם, אלא אך באשר לאלה בהם נמצאו ליקויים כאמור.

5. ב"כ המאשימה ציין בתגובה, כי הגם שאין המדובר בחומר חקירה, לא יתנגד להעביר לעיון ההגנה מסמכים נוספים, היה ויימצאו וביקש שהות על מנת לערוך בירור בהתאם.

6. במועד הדיון הנדחה, הצהיר ב"כ המאשימה כי בירור שנערך העלה שלא נמצאו מסמכים נוספים הנוגעים לעדותו של מי מעדי התביעה.

באותו המועד נשמעה המשך עדותה של העדה ובמהלכה עלה כי ערכה בכתב ידה, תרשומות, אשר היוו בסיס לעריכת דו"חות הסיוור, בהם נטלה חלק (להלן: "התרשומות").

7. בתום עדותה של העדה, הכריזה המאשימה "אלו עדי" וכבר באותה העת טענה ההגנה כי קמה לנאשמים הגנה מן הצדק, לנוכח אי גילוי המסמכים על ידי המאשימה. לחלופין עתרו לבית המשפט להורות על החזרתם לדוכן העדים של העדה וכן שלושה מעדי התביעה: גדעון מזור, איתן ארם ושגיא עזאני (להלן: "עדי התביעה").

8. ב"כ המאשימה טען כי יש לדחות את הטענה בדבר הגנה מן הצדק ואף התנגד לזימון מחדש של עדי התביעה.

עם זאת, ציין ב"כ המאשימה, כי הגם שאינו סבור כי התרשומות באות בגדר "חומר חקירה", יערוך בירור באשר לקיומן, בין שנערכו על ידי העדה ובין כאלה שנערכו על ידי מי מעדי התביעה האחרים.

9. בהמשך לאמור לעיל, הודיע ב"כ המאשימה כי אותרו שתי תרשומות בכתב ידה של העדה, אשר

הועברו לידי ההגנה. כמו כן הוצהר כי לא נמצאו כל תרשומות אחרות או מסמכים נוספים מסוירים שנערכו בתחנת המעבר, נשוא כתב האישום, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, על ידי עובדי המשרד להגנת הסביבה, בין שהם עדי תביעה ובין אם לאו.

ב"כ המאשימה עתר לבית המשפט לדחות את טענת ההגנה, שכן לדבריו, לא מתקיימים המבחנים אשר נקבעו בחוק ובפסיקה לתחולת הגנה מן הצדק.

כן לדבריו, אין במסמכים, כדי לגרוע מחומרן של כתב האישום, המגולל מסכת שלמה של התנהלות קלוקלת מצדם של הנאשמים, במסגרתה נצפו הפרות, במועדים הנזכרים בכתב האישום. וביתר שאת בעת שבתקופה הרלוונטית קיבלו הנאשמים למצער שתי התראות ואף נערך להם שימוע.

עוד בהקשר זה, טען ב"כ המאשימה כי מיד עם העלאת האפשרות בדבר קיומם של המסמכים, ערך בדיקה והם אף הועמדו לרשותם של ב"כ הנאשמים, עובר לחקירתה הנגדית של העדה, באופן אשר אפשר להם להיערך כדבעי לחקירתה.

כמו כן, טען ב"כ המאשימה כי חלקם של המסמכים והתרשומות, הם מסמכים פנימיים ועל כן אינם מהווים חומר חקירה כהגדרתו בחוק ועל פי מבחני הפסיקה ואין ממש בטענה כי הוסתרו מפני ההגנה. תוך שסמך ידיו על הפסיקה אליה הפנה, אף טען כי אין המדובר בחומר אשר נאסף על ידי גורמי החקירה וממילא, לא היה בידי רשויות התביעה או בשליטתן.

לבסוף טען ב"כ המאשימה כי אין כל הצדקה לזמן לעדות חוזרת את עדי התביעה, גדעון מזור ואיתן ארם, אשר כלל לא נטלו חלק בסוירים הרלוונטיים ועל כן עדותם מהווה, אם בכלל, עדות שמיעה. באשר לעד שגיא עזאני, נטען כי לא ערך את דו"ח הסויר, אלא העדה, וניתנה לב"כ הנאשמים ההזדמנות לחקרה אף אודות דו"חות הסויר נשוא המסמכים.

10. בתגובתם שבו ב"כ הנאשמים על טיעוניהם באשר לתחולת הגנה מן הצדק לנוכח אופן התנהלותה הקלוקלת של המאשימה, באי העברת המסמכים, הנוגעים לסוירים בהם לא נמצא כל ממצא לחובת הנאשמים.

הוסיפו וטענו ב"כ הנאשמים כי אין מקום לאבחנה שמבקש ב"כ המאשימה לערוך בין דו"חות הסויר שהועברו לידיעתם לבין המסמכים, אשר באים גם הם בגדר חומר חקירה. עוד לטענת ב"כ הנאשמים, קיים טעם לפגם בכך שדו"חות המשקפים מצב חיובי, מתועדים כפנימיים ואינם נשלחים לנאשמים בעוד שדו"חות המשקפים ליקויים, נשלחים אליהם, וביתר שאת, בעת שבחלק מהעבירות, מיוחס לנאשמים כי ביצעו את העבירות ברצף. ובכל מקרה, לטענת ב"כ הנאשמים, יש לראות בדו"חות הפנימיים, חומר חקירה רלוונטי, ככל שהינם מתייחסים לתקופה הרלוונטית שכן עסקינן על פי מבחני הפסיקה, בכל חומר העשוי לסייע לנאשם.

לטענת ב"כ הנאשמים, ניהול חקירות נגדיות, ללא המידע הרלוונטי הגלום במסמכים ובתרשומות, פגע באופן מהותי ביכולת הנאשמים להתגונן רלוונטיות לכל אחד מן העדים, שאת עדותם הינם מבקשים להשלים ואף בעצם חשיפת השאלות, יש כדי לפגוע בהגנתם, היה וישוּבו לדוכן העדים.

בנוסף טענו ב"כ הנאשמים כי התרשומות מעלות כי קיים פער בין ממצאי הסיוּר כפי שהינם מופיעים בתרשומת לבין אלו אשר הועלו בסופו של יום בדו"ח ואף מעלות חשש כי לא כל הסיוּרים שנערכו על ידי עובדי המשרד לאיכות הסביבה, תועדו במערכת הממוחשבת ולמצער, נדרש זימוּנם של העדים ובכללם, העדה, לצורך ריפוי הפגם.

דין והכרעה

11. באשר לתחולתה של הגנה מן הצדק והמבחן אשר נקבע בפסיקה ליישומה, יפים הדברים אשר נאמרו בע"פ 1224/07 אברהם בלדב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.2.10):

"בראשונה, החילה ההלכה הפסוקה מבחן מחמיר להפעלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק על מצבים שבהם התנהגות הרשות עלתה כדי "התנהגות בלתי נסבלת" ו"שערורייתית" (ענין יפת, בעמ' 370 (פסק דינו של השופט ד' לוי)). בשלב מאוחר יותר, נקבע, כי טענת "הגנה מן הצדק" עשויה לקום בכל מקרה בו יהיה בקיום ההליך הפלילי כדי לפגוע פגיעה מהותית בתחושת הצדק וההגינות, ואין הכרח בקיום התנהגות "שערורייתית" של הרשות דווקא (ענין בורוביץ, בעמ' 809-806). בהתפתחות נוספת שחלה בהחלת "ההגנה מן הצדק", הובהר הצורך ביישומה תוך איזון בין מכלול שיקולים ואינטרסים הכרוכים בהליך הפלילי. מצד אחד - אינטרסים הקשורים בצורכי אכיפת החוק ומיצוי הדין עם העבריינים, על כל הנגזר מכך; ומצד שני - אינטרסים המצדיקים במקרה נתון שלא לקיים את ההליך הפלילי, ובהם הגנה על זכויות יסוד של נאשם, פסילת מהלכים נפסדים של רשויות אכיפת החוק, הרתעה מפני נקיטת מהלכים כאלה בעתיד, ושמירה על אמון הציבור במערכת השיפוטית. בנגזר ממערכת שיקולים זו והצורך באיזון, התייחסה הפסיקה לשלושה שלבים בבחינת תחולתה של ההגנה מן הצדק: הראשון - הוא שלב זיהוי הפגמים שנפלו בהליכים כנגד הנאשם, ועמידה על מידת עוצמתם, במנותק משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם; השני - בחינה האם, בהינתן הפגמים, יש בקיום ההליך הפלילי משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; והשלישי - אם קיום ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, יש לבחון האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו בהליך באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום, למשל, ביטול חלקים בלבד בכתב האישום, או הקלה בעונשו של הטוען להגנה מן הצדק (ענין פלינק, פסקה 29; ענין הרשברג; ענין בורוביץ, בעמ' 809-806). בשנים האחרונות, עוגנה דוקטרינת ההגנה מן הצדק גם בחקיקה, והיא נכללת כיום בין הטענות המקדמיות שבסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (ראו גם: חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 51), התשס"ז-2007, ס"ח 2095; הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 51) (הגנה מן הצדק), התשס"ז-2007, ה"ח הכנסת 143, ודברי ההסבר לה; וראו בעקבות החקיקה החדשה את ע"פ 5672/05 טגר בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקאות 106-111 (פורסם בנבו), (21.10.2007))."

12. בענייננו, אין עוררין כי המאשימה לא העבירה לעיון ב"כ הנאשמים, את המסמכים והתרשומות,

בתחילתו של ההליך המשפטי, אלא רק בעקבות עדותה של העדה.

ואולם בשים לב לכך כי המסמכים והתרשומות מצויים בסופו של יום בידי ההגנה, לאור הסכמת ב"כ המאשימה להעבירם, אינני נדרשת להכריע עתה לגופה, בשאלת היותם חומר חקירה אם לאו, מלכתחילה, לצורך הכרעה בבקשה שבפני-ההגנה מן הצדק.

על פי מבחני הפסיקה, אף אם אצא מנקודת הנחה כי בחומר חקירה עסקינן ואף אצא מנקודת הנחה כי נפל פגם בהתנהלות המאשימה במדיניות הפקת הדו"חות רק במקרים בהם נמצאו ממצאים לחובת הנאשמים ובאי העברת המסמכים לידי ההגנה מלכתחילה, לא יהא בכך כדי להוביל לביטול כתב האישום, בכלל האיזונים המתחייבים העומדים בבסיס תחולת ההגנה מן הצדק. שכן, בעת שהמסמכים והתרשומות מצויים עתה בידי ההגנה, ניתן לרפא את הפגם, אף אם קיים, בהיעתרות לעתירתה החלופית של ההגנה ובזימון עדי התביעה, להשלמת חקירתם בעקבות גילוי המסמכים והתרשומות.

13. לאור האמור לעיל אני מורה כי המאשימה תזמן את עדי התביעה למועד הדיון הקרוב ותוודא התייצבותם.

ניתנה היום, ג' טבת תשע"ה, 25 דצמבר 2014, בהעדר הצדדים.